נתנה לחברו הוא מעל וחברו לא מעל בנאה בתוך ביתו ה"ז לא מעל עד שידור תחתיה בשוה פרוטה נטל פרוטה של הקדש ה"ז לא מעל נתנה לחברו הוא מעל וחברו לא מעל *נתנה לבלן אע"פ שלא רחץ מעל שהוא אומר לו הרי המרחץ פתוח לפניך הכנס ורחוץ *אכילתו ואכילת חברו הנייתו והניית חברו אכילתו והניית חברו הנייתו ואכילת חברו מצטרפין זה עם זה ואפילו לזמן מרובה:

גמ' *מ"ש הוא ומ"ש חבירו אמר שמואל *בנזבר המסורות לו עסקינן: בנאה בתוך ביתו אינו חייב כו': למה לי עד שידור תחתיה כיון א) דשניה מעל *אמר רב *כגון שהניחה על פי ארובה וכיון דבני לה מיהת מעל לימא מסייע ליה לרב *דאמר רב *המשתחוה לבית אסרו אמר רב אחא בריה דרב איקא *הנאה הנראת לעינים אסרה תורה לימא מסייע ליה הדר בבית של הקדש כיון שנהנה ממנה מעל אמר ריש לקיש *התם בשהקדישו ולבסוף בנאו אבל בנאו ולבסוף הקדישו מאי לא מעל מאי איריא רהיט ותני הדר בבית של מערה לא מעל לימא הדר בבית של אבנים שבנאו ולבסוף הקדישו לא מעל אמרי הא פסיקא ליה הא לא פסיקא ליה:

הדרן עלך הנהנה

השליח *שעשה שליחותו בעל הבית מעל לא עשה שליחותו השליח מעל כיצד אמר לו תן בשר לאורחים ונתן להם כבד כבד ונתן להם בשר השליח מעל *אמר לו תן להם חתיכה חתיכה והוא אומר טלו (ו) *שתים והם נטלו שלש כולם מעלו:

גמ'

רש"י

מ"ש' דכי נטלה הוא דלא מעל ומ"ש כי נתנה לחברו דמעל: בנזבר המסורות לו' ב] אותו אבן או אותו קורה עסקינן דכי נטלו הוא עדיין ברשותו הם וברשות הקדש נינהו כמתחלה אבל כי נתנה לחברו הרי שינהו מרשות הקדש לחול ומעל: כיון דשניה' ג] שפיתתה ותתכה או נמי שבנאה בבנין מעל שהרי שינה אותה: שהניחה על פי ארובה' כשהיא שלימה שלא ד] בנאה כלום אלא הניחה בעלמא הוא דעבד בה הלכך לא מעל עד שידור תחתיה בשוה פרוטה' (נ"א) כגון שסתם פי ארובה והיה פירות תחת הארובה ועכשיו נהנה ממנו ה] *הכי שאין הגשמים יורדים עליהם דכיון שהגין עליהן בשוה פרוטה מעל: וכיון דבני לה מיהא מעל*(א)הכי קתני (לעיל) כיון דבנה מעל דאע"פ שמחוברת היא בבנין חשיב לה כתלוש ולית בה מעילה: לימא' מדהכא מעל דאע"ג דחיברו כתלוש (ב) דמי והיינו מסייע ליה לרב דאמר המשתחוה לבית אסרו דאע"ג דמחובר לקרקע הוא לענין עבודת כוכבים כתלוש דמי דאי אמרת כמחובר דמי לא אסריה דהכי גמרינן (ע"ז דף מה.) אלהיהם על ההרים ולא ההרים אלהיהם ואי אמרת כמחובר דמי לא נאסר דהוי דומיא דהר ואי כמחובר דמי נמי לענין מעילה לא אית בזה מעילה דהא אין מועלין במחובר (ג) לקרקע: לעולם אימא לך דהמשתחוה לבית לא אסרו דכמחובר דמי וה"נ כיון דבני לה בסיד כמחובר דמי ודאי אמרת א"כ אמאי מועלין בה משום דהנאה הנראה לעינים אסרה תורה במעילה וקורה זו שבנאה בבנין הנאה הנראית לעינים היא ולהכי מועלין: לימא' מדאמרינן הכא דמעל אע"פ שבנאו כתלוש דמי מסייע ליה הדר בבית של הקדש מעל דכתלוש דמי: אמר ריש לקיש' לעולם אימא לך בית כמחובר דמי ומהכא לא תסייע ואם אמרת א"כ אמאי מעל התם בשהקדיש האבנים והסיד כשהן בתלוש ואח"כ בנאן דכיון דבשעת הקדש הוה תלוש הלכך אע"ג דשוב בנאו דמחובר הוא יש בו מעילה: וקא דייק אבל בנאו ולבסוף הקדישו לאחר שהיה מחובר מאי לא מעל א"כ אמאי איריא רהיט ותני הדר בבית של מערה של הקדש לא מעל: אמרי ו] ט'· הא ודאי ה"נ הוה מצי למיתני ז] דודאי לא מעל (ד) אבל מש"ה נקט בית של מערה משום דפסיקא ליה דלעולם לית בה מעילה להכי(א) ח) (פסיקא הכי (ה) בא ליה למיתנייה): בית של אבנים דעלמא לא פסיקא ליה' מילתא דיש הפרש בין בנאו ולבסוף הקדישו בין הקדישו ולבסוף בנאו להכי לא תנייה ולעולם דוקא הקדישו ולבסוף בנאו יש בו מעילה דכתלוש דמי:

הדרן עלך הנהנה מן ההקדש

השליח שעשה: לא עשה שליחותו' אלא שינה ממה שאמר לו בעה"ב השליח מעל: תן בשר' של [ב] הקדש אמר לו תן להם חתיכה חתיכה והוא אומר טלו ב' ב' והם נטלו ג' ג' שלשתן מעלו' בעה"ב מעל לפי שעשה שליחותו בחתיכה א' והשליח והאורחין מעלו שכל א' וא' הוסיף א' מדעתו: גמ'

מאן

תוספות

לחברו שהוציאה מרשותו: **בנאה** בתוך ביתו הרי זה נמי מעל' מפורש בגמ' כגון שלא שינה אותה אלא הניחה ע"פ ארובה דלא עשה בה שינוי קבלה הנזבר ויצאה לחולין: **נתנה** לבלן אע"פ שלא רחץ מעל. בפרק הזהב (ב"מ דף מח.) מייתי מינה סייע לריש לקיש *דאמרינן משיכה מפורשת מה"ת ודייק מינה דוקא בלן דלא מיתסרא משיכה אבל שאר בעלי אומניות לא מעל עד דמסיך ומ"מ לר' יוחנן דאמר דבר תורה מעות קונות לא מותיב מינה דמצי לאוקמא בבלן עובד כוכבים דהתם ולאו בשאר אומניות לא מעל עד דמסיך דכיון דבישראל מעות קונות בעובד כוכבים קונה במשיכה כדאית' בבכורות(דף יג.)לעמיתך לישראל בחדא ולעובד כוכבים בחדא ולפ"ה. האי סייעתא לריש לקיש דלכאורה לא משמע בבלן עובד כוכבים דומיא דלעיל דקתני נתנה לחברו דהתם בישראל מיירי מדקתני חברו: **שהוא** אומר לו הרי המרחץ פתוח הכנס רחוץ' כלומר הבלן יאמר אין הדבר מעכב בי שהרי הכל מוכן ואם כן קנה המעות:

אכילתו ואכילת חברו' פירוש אוכל בחצי פרוטה והאכיל לחברו בחצי פרוטה הנייתו והניית חברו כגון שסך עצמו בשמן של הקדש בחצי פרוטה וסך חברו בחצי פרוטה מצטרפין זה עם זה ואפילו לזמן מרובה ט]:

מאי שנא הוא ומאי שנא חברו' דכי נטל לא מעל י] כו' נתנה לחברו מעל יא] בנזבר המסורות לו יב] טלה כדפי' במתני': **למה** לי עד שידור' כיון דבנה מעל קס"ד השתא דבנאה מיירי יג] שסתתה ותיקנה הרי לך שעשה בה שינוי וקבלה ומשני אמר רב כשהניחה על פי ארובה פירוש כשהיתה מתוקנת מקודם לכן ולא עשה בה שום שינוי רק הניחה על פי ארובה יד] ומטיחה בטיט עד שנתחברה יפה טו] וכיון דבני ליה מיהא מעל בניתותא טז] כלומר לאחר שבנאה מועל בה אם דר תחתיה שוה פרוטה אע"ג דאין מעילה במחובר לקרקע היינו תלוש ולבסוף חיברו וקסבר הוי תלוש:

לימא מסייע לרב דאמר המשתחוה לבית אסרו' יז] דקא סבר תלוש ולבסוף חיברו הוי תלוש [ג] (וה"ה דהוה מצי לשנויי) ודחי ליה הנאה הנראת לעינים אסרה תורה כלומר לעולם תלוש ולבסוף חיברו הוי מחובר ושאני הכא משום דהוה ליה הנאה הנראת לעינים שהארובה נכרת הוא מבחוץ: יח] **הדר** בבית של הקדש כיון שנהנה מעל. אלמא תלוש ולבסוף חיברו הוי תלוש יט] וה"ה דהוה מצי לשנויי הנאה הנראת לעינים אלא ומשני אמר ריש לקיש התם כשהקדישו ולבסוף בנאו דההם אפילו למ"ד הוי מחובר (ולא) מעל כ] כיון שהקדישו קודם כא] ותימה [ד]ע"כ לעיל דקאמר וכיון דבני מעל לימא מסייע ליה לרב אמאי לא דחי ליה ולאוקמא למתני' כשהקדישו ולבסוף בנאו [ה] אבל בנאו ולבסוף הקדישו לא אהני האי טעמא [וי"ל דאף דבנאו ולאח"כ הקדישו ס"ל דלא מהני לא משום הנאה הנראה לעינים הוא דאסור] והשתא אתי שפיר דמייתי סייעתא מהדר בבית של הקדש ולא מצי לדחויי הנאה הנראת לעינים שאני דקא סלקא דעתך השתא דמיירי בבנאו ולבסוף הקדישו דלא מהני ליה הוה טעמא וכי דחי ריש לקיש כשהקדישו ולבסוף בנאו מטעם הנאה הנראה לעינים הוא:

הדרן עלך הנהנה מן ההקדש

השליח שעשה שליחותו בעל הבית מעל' כדאמרינן לעיל באידך פירקין (דף יח:) דילפינן חטא חטא מתרומה: **אמר** לו תן בשר לאורחים ונתן להם כבד כבד ונתן להם בשר שליח מעל' דהאי לא עשה שליחותו של בעל הבית שלוה לו כב]:

מאן

הגהות צ"ק [א] חביבא ליה למתניה' [ב] הקדש הס"ד ואח"כ ד"ה אמר לו' [ג] וכ"ה דהוה מצי לשנויי דהתם מיירי שעבדן לאבני בית כשהן תלושים ודחי ליה כו'· [ד] א"כ: [ה] וי"ל דהא דמשני הנאה הנראה לעינים היינו כשהקדישו ולבסוף בנאו אבל בנאו ולבסוף הקדישו לא אהני האי טעמא והשתא אתי שפיר כו'·

שיטה מקובצת

א] דשניה' נ"א דבנה: ב] לו לשמור אותו: ג] דשינה שסיתתה ותתכה: ד] שלא התכה ולא בנאה: ה] סתמו בהכי שאין הגשמים יורדים עליהם וכיון שהגין: ו] אמרי הא פסיקא דהא ודאי תיבת כו' ל"ש: ז] למיתני בנאו ולבסוף הקדישו דודאי: ח] להכי חביבא ליה למתני': ט] מרובה כדדרשינן צירוףהמעילה לזמן מרובה: י] מעל וכי נתנה תיבת וכו' נמחק: יא] מעל והלא הוא כיון דאגבהית קנית ומשני בנזבר: יב] לו עסקינן דמעיקרא ברשותיה מנחת ואותו אבן הוא ברשות הקדש עד שיתננה לחברו ופי' דרישא דקפלא מדנהנה וקודם לא מחייבא מעילה רק בהנאה כדאמר במתני' דמיירי בנזברית ונתנה (קפלא ומבעת) [מבעת בידה וקפלא] בצוארה ומיירי בנזברית דאל"כ משעת הגבהה ונטילת קנייה ובלא הנאה הוי מחייבי כדאמר הכא והא דלא פריך תלמודא גבי רישא י"ל דנסמך עד לבסוף א"נ י"ל דברישא אכתי לא שמעינן דשייכי מעילה דשינוי רשות בלא הנאה אבל בסיפא דמחייב בנתינה משום הוצאה ושינוי רשות בלא הנאה לכך פריך שפיר מה לי הוא ומה לי חבירו' כ"נ למהרש"א ותיבות כולה כדפי' (לעיל) נמחק: יג] מיירי שסיתתה ותיקנה: יד] ומרחה בטיט תיבת ומסיתת נמחק: טו] יפה הס"ד ומה"ד וכיון דבני לה מיהא ואות י' נמחק: טז] בניתותא ומילתא באפיה נפשיה כלומר: יז] אסרו אלמא כתלוש חשבינן ליה לענין עבודת כוכבים דאי לאו הכי הא כתיב אלהיהם על ההרים ולא ההרים אלהיהם ודחי ומתיבת דקא עד תיבת ודחי ליה כו' נמחק: יח] סה"ד לימא מסייע ליה הדר: יט] מתיבת וה"ה עד תיבת ומשני אמר ר"ל נמחק: כ] מעל מ"ס כיון: כא] קודם אבל להבדיל בין טמא לטהור האיסור לא בא אלא לאחר שהוא מחובר השתחוה לבית עשויה וא"ת אמאי לא משני הנאה הנראה לעינים אסרה תורה כדמשני לעיל וי"ל דהיא היא דהך לעיל הנאה הנראה לעינים כלומר שנראה לעינים בתלוש משהקדיש אסרה תורה והיינו הקדישו ולבסוף בנאו ולהכי פריך בתר הכי לימא מסייע ליה הדר בבית של הקדש כיון שנהנה מסנת מעל ובסתמא מיירי שהקדישו לאחר שבנאו וא"כ אינו נראה לעינים בתלוש ומשני כשהקדישו ולבסוף בנאו שנראה ההקדש בתלוש והיא היא אלא דמר משני בהאי לישנא ומר משני בהאי לישנא והאי דקאמר שהקדישו ולבסוף בנאו אינו כי אם דיותר בעלמא דאמת הוא דמועלין בכל תלוש ולבסוף חברו אפילו בנאו ואח"כ הקדישו כדמוכח בערכין בפרק האומר משקלי עלי הס"ד ומה"ד מערה היא עשויה מעולם והיינו מילתא דפסיקא ליה דלעולם הוי בנאו ואח"כ הקדיש הס"ד מתיבת ותימה עד סה"פ נמחק: כב] לו הס"ד ומה"ד כולם מעלו בעל הבית שהיה אחד מדעתו ושליח מעל בשניה והאורחים בשלישית' הס"ד:

אמר

רבינו גרשום

שוה חצי פרוטה: ופגם בכחצי פרוטה' שקרע בו ופגמו כשיעור חצי פרוטה: או שנהנה בשוה פרוטה בדבר אחד בדבר שיש בו פגם ולא פגם ופגם בשוה פרוטה בדבר אחר' כגון שסך משקה קדש ולא נתנה הרי זה לא מעל: עד שיהנה בשוה פרוטה ויפגום שוה פרוטה בדבר אחד' תאי תנא. סבר דומיא דתרומה: ואין מועל אחר מועל במוקדשין אלא בבהמה וכלי שרת בלבד דהני לאו לדמים לפדייה קיימי ולאו בר איפנוסי נינהו שאפילו רכב אחד ע"ג בהמה והכחישה או תלש צמרה עדיין ראויה היא לקרבן ויש בה מועל אחר מועל וכן שתה אחד בכוס של זהב אפילו אם פגמו ופיחתו כיון דקדושת הגוף הוא ולא לפדייה קאי ראוי הוא עדיין לשירות ויש בו מועל אחר מועל: רבי אומר דבר שאין לו פגם' שאינו נפסל אפילו פגמו דהיינו כל דבר שאין לו פדיון כי הני דאמרן ודכוותיהן יש בו מועל אחר מועל: קסבר בעניינא דבהמה כתיבה מעילה ולא בשאר מילי דכתיב באיל האשם גבי מעילה: ור' נחמיה' דמרבי נמי כלי שרת: אמר לך' מק"ו אירבו אם אחרים מביאין לקדושתן כלומר כיון דכלי שרת חמירי כ"כ דמביאין אחרים לקדושה דהכי אית לן דכל מילי מתקדש בכלי שרת: הוא עצמו כלי שרת לא כ"ש' כגון כוס של זהב אינו דין שיביא עצמו לקדושה לכך שיהא בו מועל אחר מועל: איכא בינייהו עצים דת"ר האומר הרי עלי עצים לא יפחות משני גזירין כו' א) במס' מנחות הא ברייתא בפרק הקומץ תניא ומעונין מלח ומעונין תנופה לטעמא דרבי כשאר קרבן הואיל ומיקרו קרבן: ולדברי רבי אותו קרבן עצים מעונין עצים אחרים' להקטירן בהן כשאר קרבן: וצריכין קמיצה' שיקח מהן מעט מקומצו ויקטיר תחלה הואיל ומקיש להו למנחה למלח ולתנופה צריכין (הכי) נמי קמיצה [והכא] איכא בינייהו עצים לטעמא דרבי דאמר איקרו קרבן קדשי קדושת הגוף כמו בהמה ויש בהו מועל אחר מועל אם ישב אחד עליהן וחזר וישב אחר עליהן יש בהן מועל אחר מועל ות"ק סבר לא איקרו קרבן לקדושת הגוף ליקרב אלא לדמים ולית בהו מועל אחר מועל: רב פפא אמר קדשי מזבח כו' איכא בינייהו והתניא קדשי המזבח תמימה ונעשה בעל מום ועבר ושחטן קודם פדייה: רבי אומר יקברו' משום דקסבר דבעו העמדה והערכה ולא אפשר דמתו הלכך יקברו דכיון דלא הוו תוב בר פדייה הלכך יש בהן מועל אחר מועל הנהנה מהן לאחר שחיטה: וחכ"א יפדו' דלא בעי העמדה והערכה וכיון דקדושת דמים ניגהו אין בו מועל אחר מועל*): נתנה לחברו הוא מעל' שהוציאה לחולין: נתנה לבלן' כדי שיניחנו לרחוץ בבית המרחץ: אכילתו ואכילת חבירו כו'' כדפרשינן לעיל בגמ': בנזבר המסורות לו' לשמור אותו אבן או קורה עסקינן דכי נטלו עדיין הן ברשותו וברשות הקדש כמתחלה אבל כי נתנה לחברו הרי כבר שינהו מהקדש לחולין ומעל: כיון דשניה' ששיפה ותתכה מעל דהא שינה: א"ר פפא כגון שהניחה על פי ארובה' כשהיא שלמה שלא התכה הלכך לא מעל עד שידור תחתיה בשוה פרוטה וכיצד נהנה בה כגון שסתם בה פי ארובה והיו פירות תחת הארובה ועכשיו מועיל להן שאין הגשמים נוטפין עליהן כיון שהגין עליהן בשוה פרוטה מעל: וכיון דבני לה מיהת מעל' הכי קא פריך אכתי אפילו לא התכה ועדיין היא שלימה אמאי קתני עד שידור תחתיה מכל מקום כיון דבני לה מיהת שחיברה בבנין בסיד ובאבנים הרי מעל שאין לך שינוי גדול מזה: לימא' (בתבי כי) [דמשו"ה] לא מעל אע"פ שחיברו כלומר דכתלוש דמי היינו מסייעא לרב דאמר השתחוה לבית אסרו כלומר אע"פ שמחובר לקרקע בסיד ובאבנים דמי כתלוש לענין איסור עבודת כוכבים דאי אמרת כמחובר דמי א"כ לא אסרו דהא [כתיב] אלהיהם על ההרים ולא ההרים אלהיהם: לעולם אמרינן כיון [דבני] לה בסיד כמחובר דמי' וא"ה א"כ אמאי לא מעל לאלתר עד שידור משום דהנאה הנראה לעינים אסרה תורה גבי מעילה ולא נראית לעינים עד שידור תחתיה שטמינת עליו או על פירותיו: לימא מסייע ליה לרב' דאמר דאע"ג דבנאה דכתלוש דמיא ולא מעל עד שידור מהא [דתניא]הדר בבית הקדש כיון שנהנה מעל ואי ס"ד דבית כמחובר דמי אמאי מעל והא אמרינן בריש פירקין דאין מעילה נוהגת אלא בתלוש אלמא מדמעל דכתלוש דמי: אמר ריש לקיש' לעולם בית כמחובר דמי ומהכא לא מסייע ואי אמרת א"כ אמאי מעל דהתם בהקדישו האבנים והסיד כשהן בתלוש ואחר כך בנאו וכיון דבשעת הקדש הוה תלוש הלכך אע"ג דבנאו דמחובר הוא יש בו מעילה והכא דייק' ולמעוטי אבל בנאו ולבסוף הקדישו כשהוא מחובר מאי לא מעל א"כ מאי איריא (דהיינו ותני)[דהתני בסיפא]הדר בבית של מערה של הקדש לא מעל דזה ודאי נבנה ואח"כ הוקדש דמערה שבנקרת הצור מיירי דמחוברת היתה מעולם ליתני הדר בבית כו': אמרי הא פסיקא ליה הא לא פסיקא ליה' דמערה דפסיקא ליה דלעולם לא מעל ההוא חביבא ליה למיתנא: בית של אבנים דעלמא דלא פסיקא ליה' למילתיה דיש לפרש בין בנאו ולבסוף הקדישו ובין הקדישו ולבסוף בנאו לא הנייה אלא שיירה' ולעולם הקדישו ולבסוף בנאו כתלוש דמי ויש בו מעילה: הדרן עלך הנהנה

לא עשה שליחותו' אלא שינה ממה שאמר לו בעה"ב השליח מעל: תן בשר' של הקדש א"ל תן להם חתיכה חתיכה והוא אומר טלו שתים והם נטלו שלש כולן מעלו: בעה"ב מעל' לפי שעשה ציווי והשליח והם כולן

מעלו

*) [illegible]

כד ב מיי' שם פ"ה הלכה ג

כה ג מיי' שם ה"ו ופ"ו הלכה ד

כו ד מיי' שם הלכה ח

כז ה מיי' פ"א מהלכות עבודת כוכבים הלכה ד טוש"ע י"ד סימן קמה סעיף ג

כח ו מיי' פ"ה מהלכות מעילה הלכה ה

א ז מיי' פ"ז מהלכות מעילה הלכה א

[חגיגה יא.]

ב"מ מח.

[לעיל יח:]

[חגיגה י:]

ע"ז מז: [חולין טז.]

[ב"ק קא.]

נדרים כד. חגיגה י: כתובות נב: קדושין מב:

כתובות נג:

נ"א שתים שתים והם נטלו ג' ג'